

Bouwstenen maatschappelijke baten Jeugdactiviteiten Lelystad

Eindrapportage

Opdrachtgever: Stichting Welzijn Lelystad

Rotterdam, 24 januari 2022

Bouwstenen maatschappelijke baten Jeugdactiviteiten Lelystad

Eindrapportage

Opdrachtgever: Stichting Welzijn Lelystad

Wim Spit
Daniek Korver

Rotterdam, 24 januari 2022

Inhoudsopgave

Eindrapportage Bouwstenen maatschappelijke baten Jeugdactiviteiten Lelystad	3
1 Beschrijving initiatieven	4
1.1 Jongerenwerk	4
1.2 Challenge Up	5
1.3 Jongeren maken de Stad	7
1.4 URBN Village	8
1.5 Samenhang tussen de initiatieven	8
2 Maatschappelijke baten	10
2.1 Effecten	10
2.1.1 Effectenschema Jongerenwerk	11
2.1.2 Effectenschema Challenge Up	12
2.1.3 Effectenschema Jongeren maken de Stad	14
2.1.4 Effectenschema URBN Village	15
2.2 Batenposten	16
2.2.1 Verdeling van de baten over de vier initiatieven	16
2.2.2 Totaaloverzicht	16
2.2.3 Uitwerking per baat	17

Eindrapportage

Bouwstenen maatschappelijke baten

Jeugdactiviteiten Lelystad

In Lelystad worden verscheidene activiteiten aangeboden die er op gericht zijn jongeren de mogelijkheid te geven zich optimaal te ontwikkelen. Dit aanbod is gericht op alle jongeren in de stad. Deze rapportage geeft inzicht in het aanbod van vier initiatieven in de stad die in gezamenlijkheid bijdragen het doel jongeren een optimale ontwikkeling te bieden. De rapportage geeft een beeld van de doelen, doelgroepen, activiteiten en beoogde effecten van elk van de initiatieven en maakt inzichtelijk hoe de initiatieven zich tot elkaar verhouden.

Daarnaast biedt deze rapportage inzicht in de maatschappelijke baten die de initiatieven beogen te bereiken. Het is niet mogelijk gebleken de omvang van de maatschappelijke baten in te schatten; daarvoor is onvoldoende informatie beschikbaar over de effectiviteit van de initiatieven en biedt de (semi-)wetenschappelijke literatuur onvoldoende houvast. Ook is de periode waarop de studie betrekking heeft (2020-2021) anders dan normaal vanwege de Corona-epidemie. De focus ligt daarom op een beschrijving van de batenposten die naar verwachting worden gerealiseerd en hoe deze baten worden bereikt. Vervolgens biedt de rapportage inzicht in hoe de baten geoperationaliseerd kunnen worden en welke partijen eigenlijk profiteren van de maatschappelijke baten. Zo biedt de rapportage bouwstenen om op een later moment (wanneer meer informatie beschikbaar is over de mate van effectiviteit van de initiatieven) alsnog de omvang van de maatschappelijke baten te bepalen.

1 Beschrijving initiatieven

In dit hoofdstuk beschrijven we de vier initiatieven gericht op jeugdactiviteiten in Lelystad. We bespreken per initiatief de doelen, de doelgroep en de activiteiten, het bereik en de behaalde resultaten. Tot slot staan we stil bij de vraag hoe de doelen van de verschillende initiatieven zich tot elkaar verhouden.

1.1 Jongerenwerk

Het jongerenwerk in Lelystad heeft als **doel**:

- Bijdragen aan de openbare orde en veiligheid in de stad
- Bijdragen aan de positieve ontwikkeling van jongeren
- Tijdig signaleren en oppakken van hulpvragen

De **doelgroep** van dit initiatief zijn jongeren tussen 8 en 23 jaar. Het gaat om jongeren die moeilijk bereikbaar zijn, vaak randgroepjongeren. Dit is echter niet altijd het geval, aangezien er preventief gewerkt wordt.

Activiteiten en resultaten

Jongerenwerk probeert de doelen te bereiken door activiteiten uit te voeren die passen binnen drie categorieën:

1. Ambulant jongerenwerk

Jongerenwerk werkt ambulant en outreachend en is gespecialiseerd in het maken van verbinding tussen alle leefdomeinen van jongeren: school, thuis, vrije tijd en werk. Jongerenwerkers zoeken contact met jongeren op straat, op basis van hun eigen wijk rondes of op basis van meldingen.

2. Organiseren activiteiten voor jongeren

Activiteiten worden aangeboden waardoor er meer te doen is voor deze jongeren. Ook is er de mogelijkheid voor jongeren zelf betrokken te zijn bij de organisatie van activiteiten.

3. Hulpvragen oplossen of doorverwijzen

Er is de mogelijkheid jongeren korte individuele begeleiding te bieden om hun hulpvraag direct op te lossen. Dat kan gaan om enkele gesprekken, maar ook om praktische hulp. Indien dit nodig is, kan de jongerenwerker warm doorverwijzen naar de juiste instantie die meer gespecialiseerde hulp biedt.

In 2021 heeft Jongerenwerk de volgende resultaten bereikt voor individuele jongeren:

Tabel 1.1 Aantal jongeren bereikt door Jongerenwerk in 2021

Jongeren bereikt	
Aantal jongeren bereikt	55
waarvan via partners	51%
waarvan via overlastmelding of eigen contacten	49%

Tabel.1.2 Resultaten Jongerenwerk in 2021 - individueel

Jongeren bereikt - resultaat			
Aantal jongeren traject afgerond	55	Aantal jongeren doorgeleid	8
<i>waarvan naar school:</i>	45%	<i>waarvan naar Jeugd Gezins Team (JGT)</i>	13%
<i>waarvan naar werk</i>	9%	<i>waarvan naar Sociaal Wijk Team (SWT)</i>	13%
<i>waarvan naar vrije tijd</i>	33%	<i>waarvan naar Erop Af</i>	38%
<i>waarvan naar talentontwikkeling</i>	20%	<i>waarvan naar Financieel</i>	13%
		<i>waarvan aangemeld bij Persoonsgerichte Aanpak 18-</i>	25%

NB: jongeren kunnen naar meerdere richtingen uitstromen, dus kan optellen tot meer dan 100%

Voor jongeren in groepsverband:

Tabel.1.3 Resultaten Jongerenwerk in 2021 - groepsverband

Overlastmeldingen	88
<i>Waarvan opgevolgd</i>	88
Intensief contact met groepen (# jongeren)	36 (890 jongeren)*
Licht contact met groepen (# jongeren)	18 (325 jongeren)*
Georganiseerde activiteiten	64
<i>Waarmee bereikt</i>	2.337 jongeren*

* Niet per se unieke jongeren; jongeren kunnen meerdere keren zijn meegeteld.

1.2 Challenge Up

Het doel van Challenge Up is om jongeren te helpen invulling te geven aan hun maatschappelijke diensttijd (MDT). De **doelstelling** van de MDT is drieledig:

1. Maatschappelijke impact, namelijk iets positief doen voor een ander, de samenleving en zichzelf;
2. Talentontwikkeling, of het ontwikkelen van vaardigheden en zelfvertrouwen van de jongeren, plus ontwikkelen/doorstroom naar (vervolg)opleiding, vrijwilligerswerk of een betaalde baan;
3. Sociale cohesie, het ontmoeten van mensen met andere achtergronden en leeftijden en het opbouwen en onderhouden van netwerk en vriendschappen tussen jongeren onderling.

De **doelgroep** is jongeren tussen 14 en 27 jaar die maatschappelijk betrokken willen zijn. Het gaat voornamelijk om studenten op het (Speciaal) VO, MBO en HBO, als ook jongeren zonder startkwalificatie, werk of dagbesteding.

Activiteiten en resultaten

Challenge Up bereikt de doelen door de volgende activiteiten te verrichten:

- Werven van jongeren voor de MDT
Challenge Up werft op scholen, op plekken waar jongeren zijn, via social media, via netwerk jongerencoaches, Jeugdpreventiewerk, en i.s.m. met jongerenwerk.
- Jongeren op basis van vraag- en aanbod ondersteunen bij het uitvoeren van vrijwilligersactiviteiten
Challenge Up koppelt jongeren op basis van hun behoeften aan plekken waar zij vrijwilligerswerk kunnen doen bij maatschappelijke organisaties. Daarnaast ontwikkelt en organiseert Challenge Up zelf activiteiten met jongeren en ondersteunt zij jongeren die zelf activiteiten

organiseren. Dit laatste is veelvuldig gedaan gedurende de coronacrisis en wordt nu nog steeds gedaan.

- Begeleiden gedurende de MDT

Jongeren worden door de jongerencoaches van begin tot eind begeleid in hun MDT-traject. De jongeren krijgt een vaste jongerencoach, die hem/haar persoonlijk begeleidt. De jongerencoaches hebben wekelijks of tweewekelijks persoonlijk en appcontact met de jongeren. De jongerencoach gaat ook mee naar de MDT-plek en is aanwezig bij de MDT-activiteiten. Aanvullend draagt de begeleider bij Challenge Up de jongere bij hulpvragen warm over naar bijvoorbeeld Jeugdpreventiewerk of andersoortige hulpverlening. Omdat er in het team ook jongerencoaches werkzaam zijn die hulpverlening kunnen bieden wordt dit direct opgepakt. De jongere blijft zijn/haar MDT-traject bij Challenge Up doen en krijgt daarnaast hulp van hulpverleners. Door de nauwe contacten wordt de jongeren dus op diverse leefgebieden begeleid.

Tot en met juni 2021 was er het volgende aanbod van maatschappelijke diensttijd plekken:

- Theatergroep
- Voorlichting: 'Wat verandert er als je 18 wordt' en een workshop 'voorlichting geven en presenteren'
- Debatteren kun je leren
- Flevolands Archief en Woonzorg Flevoland
- Escaperoom maken
- PR- en communicatiegroep van Challenge Up, Het Respijthuis en Vrouwen Activiteiten Centrum
- Activiteiten en events van Challenge Up en events in de stad zoals Seabottom, Kunstbende, NL Doet, Open dagen wijkcentra, congres Eenzaamheid, Sinterklaasintocht
- Jonge Moeders
- Flevopost
- Maatje zijn van kinderen met autisme of ADHD of ouderen met een klein sociaal netwerk

Daarnaast is Challenge Up in gesprek met de volgende organisaties om een samenwerking op te zetten, maar dit wordt bemoeilijkt door de COVID-19 crisis:

- Natuurbeheer Markerwadden
- Batavialand
- Nationale Oldtimerdag

In 2021 heeft Challenge Up de volgende resultaten bereikt:

Tabel.1.4 Resultaten Challenge Up in 2021

Jongeren bereikt - gestart	
Aantal jongeren gestart (bezig met een traject of succesvol afgerond)	177
waarvan regulier programma	135
waarvan intensief programma	42

Een regulier programma bestaat uit een traject van 80 uur verspreid over maximaal een half jaar. Een intensief programma bestaat uit 13 weken van 16 uur. Hoewel deze uitgangspunten zeker in Corona-tijd in de praktijk anders ingevuld kunnen zijn, hanteren we ze als uitgangspunt voor de analyse.

Bovenstaande betekent dat door het starten van deze jongeren in 2021 via Challenge Up, er in totaal 19.536 uren aan vrijwilligerswerk is verricht in 2021; 10.800 uur in het reguliere programma en 8.736 uur in het intensieve programma.

1.3 Jongeren maken de Stad

Het **doel** van Jongeren maken de Stad (JmdS) is jongeren hun energie en talenten in te laten zetten om positieve verandering te brengen in hun stad. JmdS werkt daarbij altijd vanuit het principe dat het eigenaarschap van de ideeën bij de jongere ligt.

De **doelgroep** die JmdS bereikt betreft jongeren met ideeën om de stad leuker te maken. Uitgangspunt is dat het jongeren zijn die aan de slag willen en kunnen om hun ideeën vorm te geven. Daar kunnen ook jongeren onder vallen die overlast veroorzaken en waarbij sprake is van psychosociale problematiek, maar dat is geen expliciet streven.

Activiteiten en resultaten

Om tot actieve en betrokken jongeren te komen die zich inzetten voor zichzelf, voor anderen, en voor hun stad, doorloopt de interventie drie fasen:

1. jongeren in hun kracht zetten;
2. jongeren activeren; en
3. jongeren verbinden aan de stad.

Concrete activiteiten zijn: campagnes (uitbreiding skatebaan, kofferactie corneel); talks (groepsgesprekken waarbij jongeren elkaar helpen in een veilige sfeer), buurtinitiatieven (pop up hangplekken, sportplekken ...); samenwerken aan eindproducten (Creative Change Agents, dansproject ...); en losse initiatieven (sodapop, graffiti atelier ...). Bij alle activiteiten wordt er nauw samengewerkt met andere partijen.

In 9 maanden van het jaar 2021 heeft JmdS de volgende resultaten bereikt:

Tabel.1.5 Resultaten Jongeren maken de Stad in 2021

Jongeren bereikt in 2021	
Aantal jongeren die actief worden (die gaan organiseren)	9
Aantal jongeren die iets hebben georganiseerd	79 (niet per se unieke jongeren)
Door hen georganiseerde activiteiten:	
	<i>Archipel: 2 organiserende jongeren en 20 deelnemende jongeren</i>
	<i>Atolwijk: 10 initiatiefnemende jongeren, geen realisatie</i>
	<i>Waterwijk: 4 initiatiefnemende jongeren, nog geen realisatie</i>
	<i>Woldpark: 3 initiatiefnemende jongeren, nog geen realisatie</i>
<i>Pop up hangplek</i>	
	<i>8 organiserende jongeren</i>
<i>URBN Talks</i>	<i>38 deelnemende jongeren</i>
	<i>6 organiserende jongeren</i>
<i>Ervaringscafe's</i>	<i>16 deelnemende jongeren</i>
<i>Own the Spot</i>	<i>8 betrokken jongeren</i>
<i>Stadsstrand</i>	<i>4 organiserende jongeren</i>
	<i>12 organiserende jongeren</i>
<i>Kofferactie</i>	<i>60 deelnemende jongeren</i>

Jongeren bereikt in 2021	
Skatebaan	16 organiserende jongeren
Graffitiatelier	6 betrokken jongeren
Dansproject	12 deelnemende jongeren

1.4 URBN Village

Het **doel** van URBN Village is bij te dragen aan optimale ontwikkeling van alle jongeren door hen te prikkelen en te inspireren.

De **doelgroep** van URBN Village betreft jongeren van 15 tot 25 jaar die drive/motivatie hebben zich te ontwikkelen en bezig te gaan met makerschap of ondernemerschap.

Activiteiten en resultaten

URBN Village biedt jongeren een fysieke plek om bezig te gaan met persoonlijke ontwikkeling, makerschap of ondernemerschap. Door focusdays te organiseren biedt URBN Village ontmoeting, ruimte en materialen voor gelijkgestemde jongeren, die met ondersteuning van enkele jonge professionals aan de slag gaan met hun eigen creatieve proces. Aanvullend organiseert URBN Village masterclasses, workshops, Talks en coaching.

Daarnaast is er een landelijke community die vrijwel iedere vraag, ambitie of talent van jongeren kan oppakken of ondersteunen.

Activiteiten en resultaten

In 2021 heeft URBN Village de volgende aantallen jongeren bereikt:

Programma's en activiteiten	Aantal deelnemers
URBN Faciliteiten Members (oa. studio's, ateliers)	37
URBN Library (Study Share, URBN Talks, (Creatief) Cafe's)	40
Local Talent & verdiepingstrajecten (groep + individueel)	38
EntrepreneURBN (ondernemerschap)	17
URBN Academy & coachingstrajecten	19
Cultuureducatie (workshops, masterclasses, Makerslabs)	123

1.5 Samenhang tussen de initiatieven

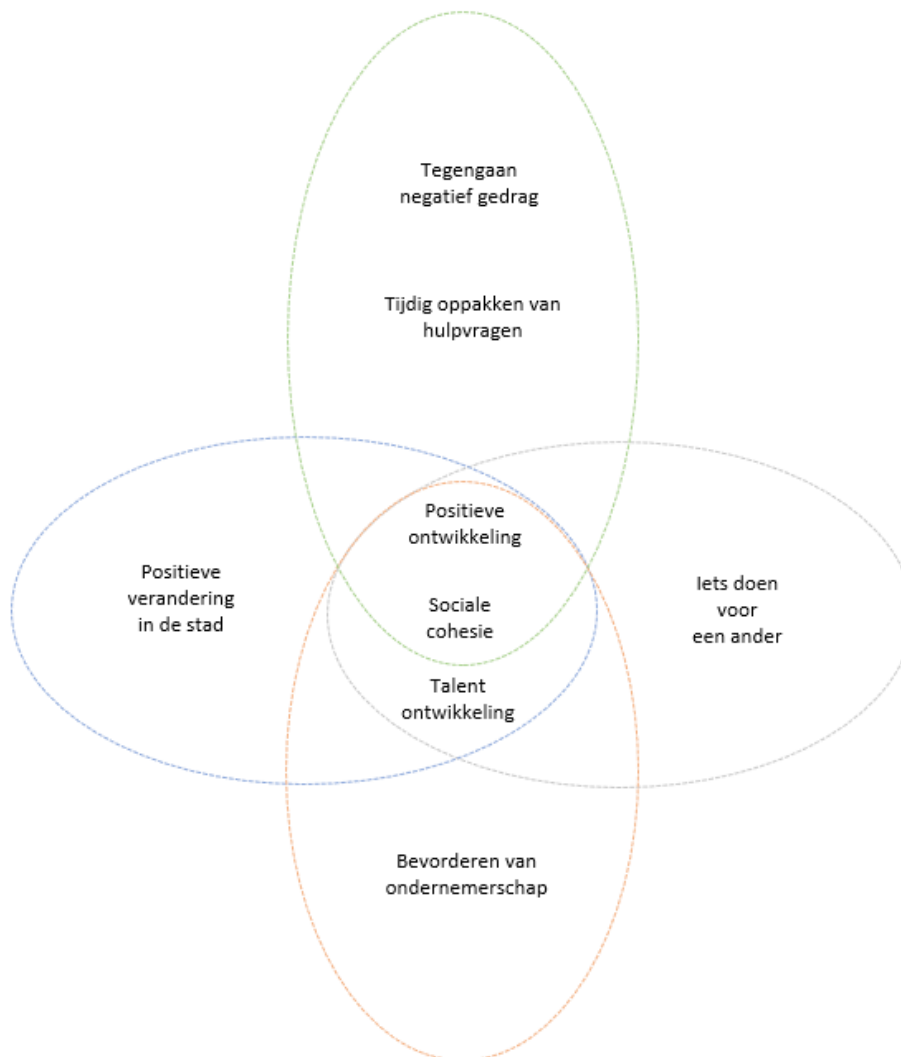
Hoewel alle vier initiatieven een positieve ontwikkeling van jongeren in Lelystad centraal hebben staan, zit er verschil in de wijze waarop ze dat willen bereiken en in de doelen die ze nastreven. Daaruit volgt ook dat de initiatieven verschillende doelgroepen bereiken. Figuur 1.1 geeft een schematisch (en versimpeld) overzicht van hoe de vier initiatieven zich tot elkaar verhouden, en waar de verschillen en overeenkomsten zitten.

Centraal in de figuur is te zien wat alle vier initiatieven gemeen hebben: het streven bij te dragen aan positieve ontwikkeling en sociale cohesie van jongeren in Lelystad. In het jongerenwerk (groen) ligt de focus van de activiteiten meer op het tegengaan van negatief gedrag en tijdig oppakken van hulpvragen, zodat deze niet zullen escaleren. De drie andere initiatieven hebben als gedeelde doelstelling bij te dragen aan talentontwikkeling. Maar zij verschillen onderling op andere punten: Jongeren maken de Stad (blauw) heeft als uitgangspunt jongeren een positieve verandering in de

stad te laten brengen. Bij Challenge Up (grijs) ligt de focus met name op iets doen voor een ander. URBN Village (oranje) heeft meer een focus op het ontwikkelen van makerschap en ondernemerschap.

Dit schema is met name bedoeld om te illustreren dat de vier initiatieven vanuit een gemeenschappelijke basis bijdragen aan positieve ontwikkeling van jongeren, maar daar elk een andere focus in hebben gekozen. In de praktijk is het aannemelijk dat de initiatieven ook zullen bijdragen aan de doelen die bij andere initiatieven benoemd staan in onderstaand figuur.

Figuur 1.1

2 Maatschappelijke baten

In dit hoofdstuk schetsen we een overzicht aan welke maatschappelijke baten de vier initiatieven naar verwachting een bijdrage leveren. Daartoe maken we eerst inzichtelijk welke effecten de initiatieven naar verwachting bereiken en op welke manier zij dit doen. Dit is uitgewerkt in een effectenschema per initiatief, waarin de effecten, doorwerkingseffecten en maatschappelijke baten in onderlinge samenhang zijn weergegeven.

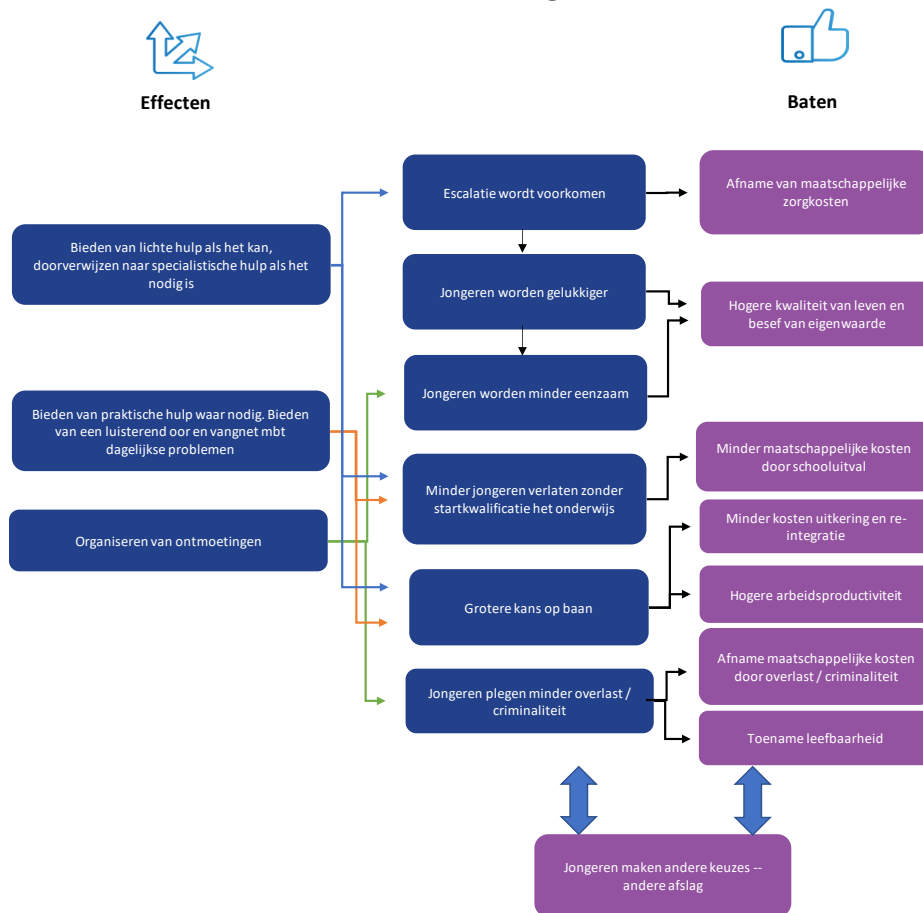
Het is niet mogelijk gebleken om de omvang van de effecten en de bijbehorende maatschappelijke baten te kwantificeren; daarvoor is te weinig empirisch onderzoek beschikbaar naar vergelijkbare interventies. Om deze reden hebben we er voor gekozen inzichtelijk te maken hoe de maatschappelijke baten te operationaliseren zijn en welke partijen de betreffende baten incasseren. Anders gezegd: we weten niet hoe groot de effecten zijn van de vier initiatieven voor jongeren in Lelystad en kunnen daarom ook de omvang van de maatschappelijke baten niet inschatten. We kunnen wel inzichtelijk maken op welke manier de effecten leiden tot maatschappelijke baten en hoe groot deze baten zijn per extra jongere die positieve effecten ervaart.

Op deze manier creëren we enkele bouwstenen die mogelijk in de toekomst alsnog gebruikt kunnen worden om een kosten-baten analyse op te stellen.

2.1 Effecten

Op basis van de slow scans die door de vier initiatieven zijn aangeleverd en de aanvullende interviews, hebben we voor elke activiteit een effectenschema opgesteld. Deze schema's maken inzichtelijk tot welke effecten de vier initiatieven naar verwachting leiden en welke maatschappelijke baten daar uit voortkomen. Deze effectenschema's dienen als basis voor het overzicht van de batenposten. Aan de linkerkant van de schema's wordt de output van het initiatief beschreven, waarbij door middel van pijlen de effecten en de daaruit voortvloeiende baten te zien zijn. Ter illustratie zijn enkele voorbeelden uitgeschreven.

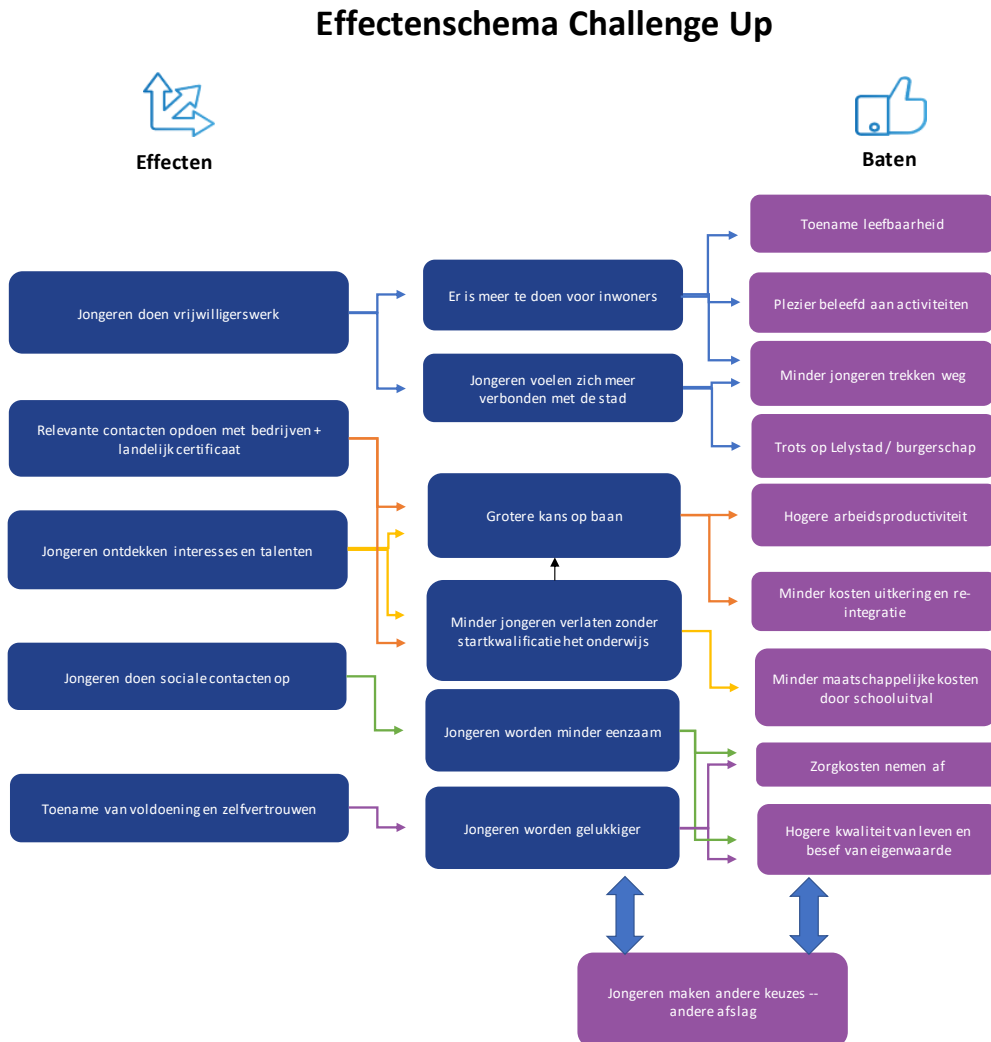
Effectenschema Jongerenwerk

- *Bieden van lichte hulp als het kan, doorverwijzen naar specialistische hulp als het nodig is*
Dit zorgt ervoor dat escalatie van de problemen wordt voorkomen. In termen van baten leidt dit ertoe dat maatschappelijke zorgkosten zoals de inzet van jeugdhulp wordt voorkomen. Daarnaast kan het voorkomen van escalatie er ook toe leiden dat jongeren gelukkiger worden. Hierdoor ervaren ze een hogere kwaliteit van leven en hebben ze meer besef van eigen waarde.
- *Bieden van praktische hulp waar nodig; een luisterend oor en vangnet voor dagelijkse problemen*
Door het bieden van deze hulp draagt Jongerenwerk bij aan de mogelijkheid van jongeren meer grip op hun leven te houden en krijgen zij net dat steuntje in de rug om hun leven meer op orde te brengen. Dit vergroot volgens betrokkenen de kans dat jongeren zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten, of de kans dat zij een baan of stageplek kunnen vinden. Wanneer dit wordt gerealiseerd, zullen de maatschappelijke kosten van schooluitval en van het verstrekken van bijstandsuitkeringen afnemen en zal het inkomen van jongeren stijgen.
- *Organiseren van ontmoetingen*
Dankzij de ontmoetingen met anderen worden jongeren minder eenzaam. Dit leidt tot een hogere kwaliteit van leven en besef van eigenwaarde. Daarnaast zorgt het er voor dat jongeren contacten opdoen buiten hun eigen kringen. Hierdoor ontmoeten ze rolmodellen, waardoor ze minder overlast / criminaliteit plegen. In het kader van baten zorgt dit voor een afname van maatschappelijke kosten door overlast / criminaliteit en een toename van de leefbaarheid.

Uit de gesprekken blijkt dat de initiatieven ook een meer overkoepelend effect verwachten: het geheel van ondersteunende activiteiten draagt er aan bij dat jongeren andere keuzes maken in hun leven. Dit werkt weer door in andere baten zoals een afname van maatschappelijke kosten van bijvoorbeeld criminaliteit.

2.1.2 Effectenschema Challenge Up

- Jongeren doen vrijwilligerswerk**

Bij Challenge Up voeren jongeren vrijwilligerswerk uit, wat mede mogelijk maakt dat er activiteiten georganiseerd kunnen worden voor de inwoners van Lelystad. Hierdoor neemt de leefbaarheid toe. Daarnaast beleven de jongeren zelf ook plezier aan de activiteiten, waardoor zij minder snel wegtrekken. Jongeren komen tijdens het vrijwilligerswerk ook in aanraking met organisaties in de stad waardoor zij meer betrokken worden bij de stad. De baten daarvan zijn dat jongeren minder wegtrekken en hun burgerschap in Lelystad toeneemt.
- Relevante contacten opdoen met bedrijven en een landelijk certificaat**

Door het uitvoeren van hun maatschappelijke diensttijd doen jongeren relevante contacten op met bedrijven. Dit zorgt ervoor dat zij hun baankansen vergroten en gemotiveerd worden om onderwijs te (blijven) volgen en een startkwalificatie te behalen, omdat ze inzien dat ze daarmee bij een bedrijf aan de slag kunnen. De contacten kunnen daarmee helpen om schooluitval te voorkomen, terwijl een startkwalificatie bijdraagt aan de kans op een baan en kan leiden tot een

hoger inkomen omdat de jongeren meer vaardigheden heeft. Dit leidt tot een maatschappelijke baat op het gebied van hogere arbeidsproductiviteit en minder maatschappelijke kosten aan uitkeringen, re-integratie en schooluitval.

- *Jongeren ontdekken interesses en talenten*

Dit leidt er aan de ene kant toe dat jongeren meer gemotiveerd zijn om hun onderwijs af te maken. Dit vergroot volgens betrokkenen de kans dat jongeren met startkwalificatie het onderwijs verlaten, of dat zij een baan of stageplek kunnen vinden. Wanneer dit wordt gerealiseerd, zullen de maatschappelijke kosten van schooluitval en van het verstrekken van bijstandsuitkeringen afnemen en zal het inkomen van jongeren stijgen.

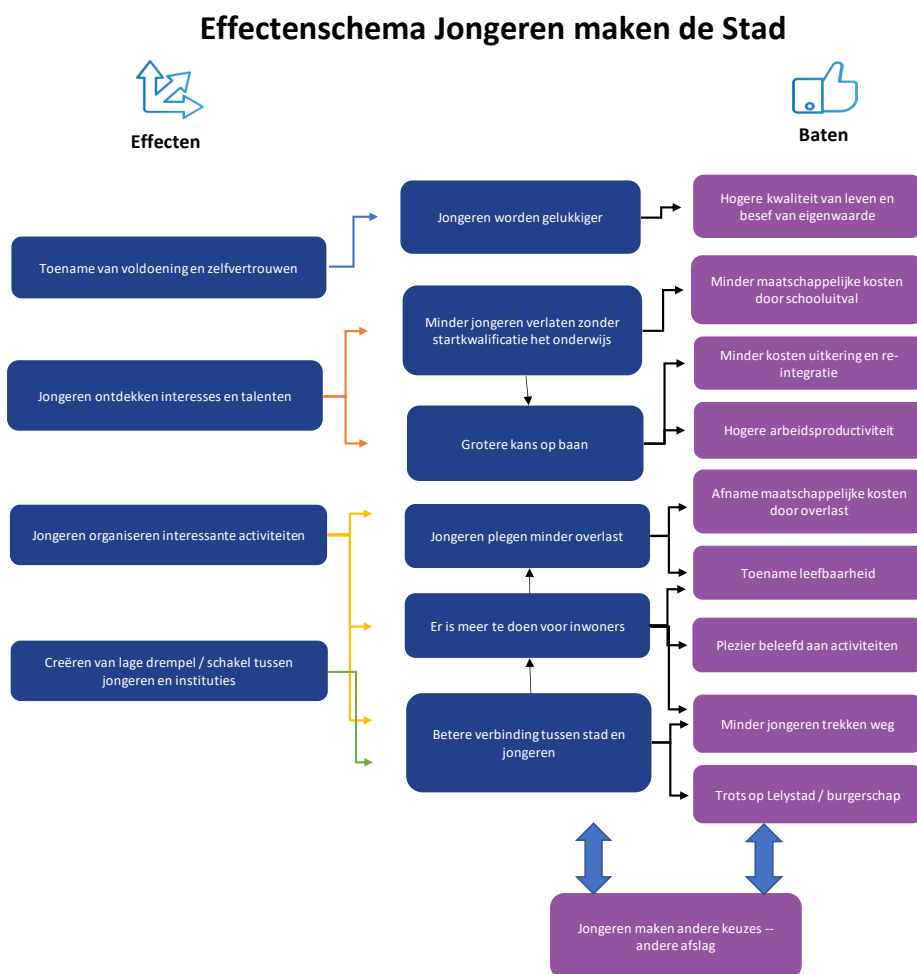
- *Jongeren doen sociale contacten op*

Dankzij de ontmoetingen met anderen worden jongeren minder eenzaam. Dit leidt tot een hogere kwaliteit van leven en hoger besef van eigenwaarde en een afname van zorgkosten die het gevolg kunnen zijn van eenzaamheid onder jongeren.

- *Toename van voldoening en zelfvertrouwen*

Deze toename zorgt ervoor dat jongeren gelukkiger worden, doordat ze voldoening krijgen uit het uitvoeren van activiteiten bij Challenge Up en zelfvertrouwen krijgen. Hierdoor ervaren ze een hogere kwaliteit van leven en hebben ze meer besef van eigenwaarde. Daarnaast is er een afname van zorgkosten die komen kijken bij de effecten van ongelukkige jongeren.

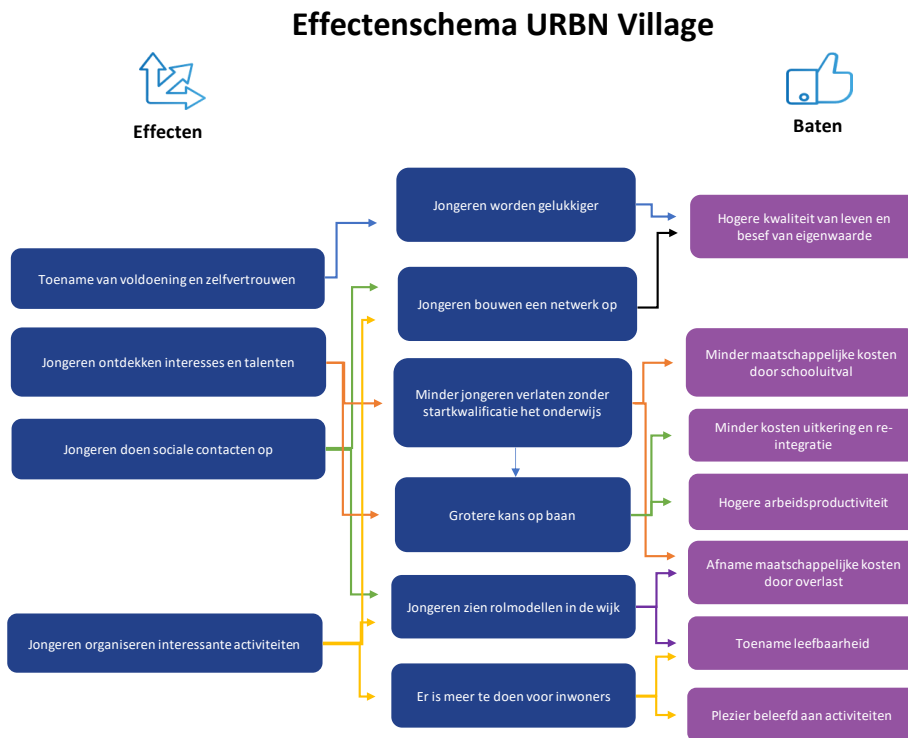
Uit de gesprekken blijkt dat de initiatieven ook een meer overkoepelend effect verwachten: het geheel van ondersteunende activiteiten draagt er aan bij dat jongeren andere keuzes maken in hun leven. Dit werkt weer door in andere baten zoals een afname van maatschappelijke kosten aan bijvoorbeeld zorg.

- Toename van voldoening en zelfvertrouwen**
Dit zorgt ervoor dat jongeren gelukkiger worden. Hierdoor ervaren ze een hogere kwaliteit van leven en hebben ze meer besef van eigenwaarde.
- Jongeren ontdekken interesses en talenten**
Dit leidt er aan de ene kant toe dat jongeren meer gemotiveerd zijn om hun onderwijs af te maken. Dit vergroot volgens betrokkenen de kans dat jongeren met startkwalificatie het onderwijs verlaten, of dat zij een baan of stageplek kunnen vinden. Wanneer dit wordt gerealiseerd, zullen de maatschappelijke kosten van schooluitval en van het verstrekken van bijstandsuitkeringen afnemen en zal het inkomen van jongeren stijgen.
- Jongeren organiseren interessante activiteiten**
Dit zorgt ervoor dat er meer te doen is voor jongeren, waardoor jongeren in Lelystad minder overlast plegen uit een gebrek aan activiteiten. Daarnaast leidt een aantal activiteiten volgens de betrokkenen tot een betere verbinding tussen de stad en jongeren, omdat zij mogelijkheden krijgen om zelf activiteiten te organiseren en bij te wonen. In het kader van baten leidt dit aan de ene kant tot een toename van de leefbaarheid en een afname van kosten aan maatschappelijke overlast en anderzijds beleven de jongeren meer plezier, trekken minder snel weg en voelen zich meer een trotste burger van Lelystad.
- Creëren van lage drempel / schakel tussen jongeren en instituties**
In het effectenschema van Jongeren maken de Stad komt onder andere een activiteit naar voren waardoor er een schakel wordt gecreëerd tussen jongeren en gevestigde instituties zoals de gemeente. Dit zorgt voor een betere verbinding tussen de stad en jongeren. Hierdoor ervaren jongeren een hogere mate van burgerschap en trekken minder jongeren weg.

Uit de gesprekken blijkt dat de initiatieven ook een meer overkoepelend effect verwachten: het geheel van ondersteunende activiteiten draagt er aan bij dat jongeren andere keuzes maken in hun leven. Dit werkt weer door in andere baten zoals een afname van maatschappelijke kosten aan bijvoorbeeld criminaliteit.

2.1.4 Effectenschema URBN Village

- Toename van voldoening en zelfvertrouwen**
Deze toename zorgt ervoor dat jongeren gelukkiger worden, doordat ze voldoening krijgen uit het uitvoeren van activiteiten en zelfvertrouwen krijgen. Hierdoor ervaren ze een hogere kwaliteit van leven en hebben ze een groter besef van eigenwaarde.
- Jongeren ontdekken interesses en talenten**
Jongeren met een passie en bepaalde drive worden bij URBN Village gestimuleerd in het ontdekken van hun interesses en talenten. Dit leidt ertoe dat ze ook meer gemotiveerd zijn om een startkwalificatie in het onderwijs te behalen. Dit levert maatschappelijke baten op in termen van minder kosten door vroegtijdig schoolverlaten en kosten aan overlast. Tegelijkertijd hebben de jongeren met een startkwalificatie ook een grotere kans op het krijgen van een baan. Dit heeft ook de baat dat de jongeren een hogere arbeidsproductiviteit hebben en er minder maatschappelijke kosten worden gemaakt voor uitkeringen en integratie.
- Jongeren doen sociale contacten op**
Hierdoor bouwen de jongeren een netwerk op en ervaren ze een hogere kwaliteit van leven en besef van eigenwaarde. Daarnaast zorgt het er voor dat de jongeren functioneren als rolmodellen voor de volgende generatie. In het kader van baten zorgt dit voor een afname van maatschappelijke kosten door overlast en een toename van de leefbaarheid.
- Jongeren organiseren interessante activiteiten**
De jongeren organiseren zelf ook interessante activiteiten waardoor ze een netwerk opbouwen. Hierdoor ervaren ze een hogere kwaliteit van leven en besef van eigenwaarde. Daarnaast geven ze hiermee een voorbeeld af voor toekomstige jongeren en is er tegelijkertijd meer te doen voor de inwoners. In het kader van baten zorgt dit voor een afname van maatschappelijke

kosten door overlast (van toekomstige jongeren), een toename van de leefbaarheid en wordt er plezier beleefd aan de activiteiten.

2.2 Batenposten

Zoals eerder aangegeven is het niet mogelijk gebleken de omvang van de effecten en de daaruit volgende maatschappelijke baten te kwantificeren. In deze paragraaf maken we inzichtelijk welke batenposten we verwachten en op welke manier deze geoperationaliseerd kunnen worden.

2.2.1 Verdeling van de baten over de vier initiatieven

Op basis van bovenstaande vier effectenschema's is te herleiden welke initiatieven naar verwachting bijdragen aan welk type maatschappelijke baten. Dit overzicht is in onderstaande tabel weergegeven. Het valt op dat er veel overlap zit in de batenposten van de initiatieven. Zo zijn vijf van de tien batenposten te relateren aan alle vier initiatieven.

De overlap in maatschappelijke baten is op zichzelf niet goed of fout, maar het is de moeite waard om te kijken wat daar achter zit. De betrokkenen geven zelf aan dat de onderlinge verschillen met name zitten in de doelen die ze beogen te bereiken (zie eerder hoofdstuk), in de doelgroep die ze bereiken en de wijze waarop ze hun doelgroep bereiken. Wanneer de initiatieven inderdaad verschillende jongeren bereiken via diverse vindplaatsen, dan zullen de baten per initiatief juist voor een diversiteit aan jongeren worden bereikt¹.

Tabel 2.1 Relevante typen baten per initiatief

Baten / initiatief	JW	CU	JmdS	UV
Afname maatschappelijke zorgkosten	X	X		
Hogere kwaliteit van leven en besef van eigenwaarde	X	X	X	X
Minder maatschappelijke kosten schooluitval	X	X	X	X
Minder kosten uitkering en re-integratie	X	X	X	X
Hogere arbeidsproductiviteit	X	X	X	X
Afname maatschappelijke kosten door overlast / criminaliteit	X		X	X
Toename leefbaarheid	X	X	X	X
Plezier beleefd aan activiteiten		X	X	X
Minder jongeren trekken weg		X	X	
Trots op Lelystad / burgerschap		X	X	

2.2.2 Totaaloverzicht

Tabel 2.2 geeft een totaaloverzicht van de mogelijke baten van de initiatieven. De baten worden tekstueel beschreven en indien mogelijk ook gewaardeerd. Daarnaast wordt ook beschreven wie de baathebbers zijn.

¹ De relatieve omvang van de baten kan per initiatief verschillen. Afhankelijk van de activiteit die wordt georganiseerd zal de kans op de realisatie van een baat in het ene geval groter zijn dan in het andere.

Tabel 2.2 Totaal overzicht baten

Maatschappelijke baat	Beschrijving en waardering	Baathebber
Afname maatschappelijke zorgkosten	Ieder huishouden waarbij escalatie wordt voorkomen: <ul style="list-style-type: none"> • € 0 - € 1.300 per jaar financiële ondersteuning • € 0 - € 600 per jaar zorg en welzijn • € 2.300 - € 8.200 per jaar jeugdzorg • € 1.000 - € 1.500 per jaar zorgkosten 	Gemeente (W&I) Gemeente (Wmo) Gemeente (Jeugd) Zorgverzekeraars
Hogere kwaliteit van leven en besef van eigenwaarde	Iedere jongere waarbij eenzaamheid wordt voorkomen: <ul style="list-style-type: none"> • € 1.250 - € 1.500 per jaar zorgkosten 	Zorgverzekeraars
Minder maatschappelijke kosten schooluitval	Per extra behaalde start kwalificatie: <ul style="list-style-type: none"> • € 37.000 totaal door hogere kans op werk, besparing aan uitkeringen en hoger loon • € 13.000 totaal aan bespaarde zorgkosten • € 12.000 totaal aan bespaarde kosten voor criminaliteit 	Jongere zelf Zorgverzekeraars Justitie /Gemeente
Minder kosten uitkering en re-integratie en hogere arbeidsproductiviteit	Per jongere die begint met werken: <ul style="list-style-type: none"> • € 3.420 - € 10.200 per jaar extra inkomen • € 2.900 - € 9 680 per jaar besparing uitkering en re-integratie 	Jongere zelf Gemeente
Afname maatschappelijke kosten door overlast / criminaliteit	Per verdachte <ul style="list-style-type: none"> • € 90.000 per jaar of Per misdrijf: <ul style="list-style-type: none"> • € 11.200 totaal 	Justitie Justitie
Toename leefbaarheid	Algemene toename leefbaarheid: <ul style="list-style-type: none"> • € 300 per huishouden per jaar Leefbaarheid door afname onveiligheid met 1% <ul style="list-style-type: none"> • € 1.050 eenmalig 	Buurtbewoner Buurtbewoner
Plezier beleefd aan activiteiten	Niet mogelijk te kwantificeren	Jongere zelf
Minder jongeren trekken weg	Per jongere die minder weg trekt: <ul style="list-style-type: none"> • € 34.374 per jaar aan totale toegevoegde waarde 	Lelystad
Trots op Lelystad / burgerschap	Burgerschap is de bereidheid en het vermogen deel uit te maken van een gemeenschap en daar een actieve bijdrage aan te leveren. Dit is de meten aan de hand van burgerschapscompetenties. De baten van de toename van burgerschap zijn niet te kwantificeren.	Buurtbewoner

2.2.3 Uitwerking per baat

In deze paragraaf beschrijven we per maatschappelijke baat op welke wijze deze geoperationaliseerd kan worden. We geven daarbij een indicatie van hoe groot de baat is wanneer een bepaalde mate van effect wordt behaald. Je zou het kunnen zien als een soort 'maatschappelijke prijslijst', maar dan met een wat bredere insteek: we nemen hierin ook baten mee die niet per se een financiële waarde vertegenwoordigen, zoals eenzaamheid en kwaliteit van leven.

1. Afname maatschappelijke zorgkosten

Doordat jongeren passende ondersteuning krijgen, verkleint de kans dat hun problematiek escaleert. Daardoor worden maatschappelijke kosten in de toekomst voorkomen. Dit kunnen kosten zijn voor jeugdzorg, maar ook Wmo, reguliere zorg en de inzet van inkomensondersteuning. Om een beeld te geven van de mogelijk bespaarde kosten in de toekomst, maken we gebruik van een model van onderzoeksbureau LPBL dat jaarlijkse maatschappelijke kosten van verschillende typen huishoudens in kaart brengt.

Het model maakt onderscheid tussen gezinnen met enkelvoudige problematiek, meervoudige problematiek maar wel zelfredzaam, en meervoudige problematiek en niet zelfredzaam. Voor elk van de type gezinnen is in kaart gebracht wat de kosten zijn voor verschillende zorg- en ondersteuningsdomeinen (zie Figuur 2.1.1). Deze kosten lopen op naarmate een gezin hoger op de escalatieladder staat. Wanneer dankzij een interventie een gezin niet escaleert naar een hogere trede in deze ladder, dan zullen gemiddeld genomen de extra maatschappelijke kosten niet optreden en is daarmee een maatschappelijke baat gerealiseerd. Hieronder worden de baten per baat hebben beschreven. We nemen daarbij de Top-doelgroep niet mee, omdat dit extreme situaties betreft.

Figuur 2.1

Gezinnen	Totaal	WPI	Zorg	Welzijn	Jeugd	ZVW	Rijk
Geen probleem of ev	€ 4.300	€ -	€ 100	€ 100	€ 1.300	€ 2.800	€ -
Meervoudig	€ 9.500	€ 1.300	€ 600	€ 200	€ 3.600	€ 3.800	€ -
Niet zelfredzaam	€ 18.300	€ 1.300	€ 600	€ 200	€ 11.800	€ 4.300	€ -
Top	€ 66.000	€ 2.000	€ 5.000	€ 800	€ 53.000	€ 5.200	€ -
Overige hh	Totaal	WPI	Zorg	Welzijn	Jeugd	ZVW	Rijk
Geen probleem of ev	€ 2.200	€ -	€ 100	€ 100	€ -	€ 2.000	€ -
Meervoudig	€ 6.700	€ 1.700	€ 1.500	€ 400	€ -	€ 3.100	€ -
Niet zelfredzaam	€ 7.800	€ 1.700	€ 2.800	€ 200	€ -	€ 3.100	€ -
Top	€ 49.400	€ 1.700	€ 30.600	€ 500	€ -	€ 7.100	€ 9.400

Bron: LPBL: (2018). MKBA Werk Amsterdam

Gemeente

De besparingen van de maatschappelijke zorgkosten komt vooral op conto van de jeugdzorg. Wanneer er wordt voorkomen dat een gezin van geen of enkelvoudige problematiek escaleert naar meervoudige problematiek, wordt er gemiddeld € 2.300 per gezin per jaar bespaard (€ 3.600 - € 1.300). Wanneer een escalatie van meervoudige problematiek naar meervoudige problematiek en niet-zelfredzaam wordt voorkomen, is de besparing zelfs € 8.200 per gezin per jaar (€ 11.800 - € 3.600). Bij het voorkomen van escalatie naar meervoudige problematiek wordt € 1.300 per gezin bespaard op Werk en Inkomen (WPI). Bij een verdere escalatie blijven de kosten hetzelfde, en is er dus geen verdere besparingsmogelijkheid. Voor Wmo (Zorg en Welzijn) geldt tot slot dat er € 600 per gezin wordt bespaard als een escalatie wordt voorkomen van geen of enkelvoudige problematiek naar eenvoudige problematiek en bij de volgende stap (net als bij Werk en Inkomen) geen verdere besparing.

Zorgverzekeraars

Het voorkomen van escalatie van geen of enkelvoudige problematiek naar meervoudige problematiek bij gezinnen levert een besparing op van € 1.000 per gezin voor zorgverzekeraars aan zorgkosten vanuit de zorgverzekeraarswet. Wanneer een escalatie van meervoudige problematiek naar meervoudige problematiek zonder zelfredzaamheid wordt voorkomen, wordt € 1.500 per gezin bespaard.

Totaal

In totaal kan het voorkomen van escalatie bij jongeren naar meervoudige problematiek € 5.200 per gezin per jaar besparen en escalatie van meervoudige naar niet-zelfredzame meervoudige problematiek zelfs € 8.800 per gezin per jaar.

2. *Betere kwaliteit van leven*

Alle vier initiatieven leiden naar verwachting tot een betere kwaliteit van leven voor jongeren. Dat komt onder andere tot stand door een toename van voldoening en zelfvertrouwen. Deze aspecten zijn in de literatuur ook terug te vinden in de pijlers van positieve gezondheid²:

- Lichaamsfuncties – Ik voel me gezond en fit
- Mentaal welbevinden – Ik voel me vrolijk
- Zingeving – Ik heb vertrouwen in mijn eigen toekomst
- Kwaliteit van leven – Ik geniet van mijn leven
- Meedoen – Ik heb goed contact met andere mensen
- Dagelijks leven – Ik kan goed voor mezelf zorgen

Doordat jongeren het gevoel hebben zinvol bezig te zijn en plezier hebben in wat ze doen verbetert hun kwaliteit van leven. Daarnaast dragen de vier initiatieven ook bij aan vermindering van eenzaamheid. Dit wordt ondersteund door evaluaties van de inzet van Jongerenwerk en Challenge Up. Zo laat de impactmonitor van Jongerenwerk zien dat jongeren die met het Jongerenwerk in aanraking zijn gekomen 20% aangeeft zich minder eenzaam te voelen. Voor Challenge Up geldt dat de landelijke evaluatie laat zien dat 62% van de jongeren nieuwe mensen leren kennen met een andere achtergrond dan zij en dat 48% waardevolle contacten overhouden aan deelname.

In welke mate voldoening, zelfvertrouwen en eenzaamheid effect hebben op de kwaliteit van leven, is echter niet te kwantificeren op basis van bestaande literatuur. Wel kunnen we een indicatie geven van (een deel van) de maatschappelijke kosten die ontstaan door eenzaamheid.

Uit recent onderzoek uitgevoerd door de Universiteit van Maastricht blijkt dat jongeren met ernstige eenzaamheid tot € 1.250 per jaar aan extra zorgkosten leveren. Jongeren met zeer ernstige eenzaamheid hebben € 1.500 per jaar extra zorgkosten. Het voorkomen van eenzaamheid kan zo berekend worden tot een jaarlijkse besparing van zorgkosten tussen de € 1.250 en € 1.500. Het grootste deel hiervan is een baat voor de zorgverzekeraars³.

NB: we benadrukken dat dit een inschatting is van voorkomen maatschappelijke kosten bovenop de maatschappelijke waarde van een betere kwaliteit van leven.

3. *Minder maatschappelijke kosten door schooluitval*

Van alle initiatieven wordt verwacht dat door deelname van jongeren er minder sprake zal zijn van voortijdige schooluitval. Dit geldt zowel voor 'klassieke risicoleerlingen': jongeren die te maken hebben met condities die het voor hen zeer moeilijk maken onderwijs te volgen. Deze condities kunnen liggen in persoonlijke factoren, het gezin en de thuissituatie en de schoolfactoren. Daarnaast kan dit ook gaan over 'opstappers': jongeren die uit het onderwijs stappen, zonder dat er sprake is van een probleemgeschiedenis. Door een combinatie van push en pull factoren van binnen en buiten de school kiezen deze jongeren ervoor hun schoolloopbaan te beëindigen zonder startkwalificatie. Beide type jongeren worden bereikt door de initiatieven.

² <https://mijnpositievegezondheid.nl/tools/positieve-gezondheid/>

³ Zie studie 'Does Loneliness Have a Cost? A Population-Wide Study of the Association Between Loneliness and Healthcare Expenditure'.

Zoals eerder berekend in de MKBA Stages Sociaal Beheer Lelystad door Ecorys is het behalen van een startkwalificatie € 37.000⁴ waard door de hogere kans op werk, besparing aan uitkeringen en hoger loon door hogere opleiding. Dit betreffen gemiddelde baten per startkwalificatie, gemeten vanaf jaar 4 tot en met jaar 10. De baten beginnen pas na enkele jaren omdat er eerst nog enkele jaren onderwijs zijn verondersteld. Daarnaast worden er met het behalen van een startkwalificatie circa € 13.000 aan kosten bespaart op zorg en circa € 12.000 aan kosten voor criminaliteit.

4. Minder kosten uitkering, re-integratie en hogere arbeidsproductiviteit

Deze categorie baten ontstaat doordat dankzij de projecten meer jongeren een baan zullen vinden en jongeren vaker een beter passende baan zullen vinden.

Baat voor jongeren

Zodra jongeren van 18 jaar werk vinden levert dat hem of haar € 3.420 per jaar op. Dit komt voort uit het verschil tussen het sociaal minimum, ofwel bijstand, wat € 6.780 per jaar is, en het wettelijk vastgesteld minimum loon wat voor jongeren van 18 jaar € 10.200 per jaar bedraagt⁵. Wanneer een jongere geen bijstandsuitkering had voordat hij aan het werk ging, dan is de baat voor de jongere hoger.

Baat voor gemeente

Voor de gemeente levert het een vermindering van de kosten van een bijstandsuitkering en een mogelijk re-integratietraject. Dit komt neer op een besparing op de bijstand van € 6.780 per jaar en mogelijk € 2.900 aan re-integratiekosten per jongere van 18 jaar die aan het werk gaat.⁶

Baat voor het Rijk

Voor het Rijk levert het ook baten op, namelijk de belastinginkomsten die zij extra genereert wanneer er meer jongeren aan het werk zouden gaan.

5. Afname maatschappelijke kosten door overlast en criminaliteit

Er treden naar verwachting ook maatschappelijke baten op door een afname van overlast en criminaliteit. Dat gebeurt ten eerste doordat jongeren die direct betrokken zijn bij activiteiten of die directe ondersteuning krijgen minder overlast plegen, minder snel voor de verleiding van criminaliteit kiezen en ten tweede doordat er meer te doen is voor andere jongeren, door de activiteiten die worden georganiseerd.

Jongerenwerk houdt gegevens bij over het aantal overlastmeldingen dat zij oppakken. Zo is in 2021 op 88 overlastmeldingen geacteerd, en blijkt uit de kwartaalverslagen dat: "Bij veel hotspots geven betrokkenen aan dat de overlast is afgenomen\soms ook opgelost." Er is geen informatie beschikbaar over in welk aandeel van deze incidenten er sprake is van schade (bijvoorbeeld door vernieling) en hoe groot die schade dan is.

Jongeren maken de Stad en URBN Village bieden jongeren de ruimte om hun energie in te zetten om events te organiseren of zich als 'maker' te ontwikkelen. Hiermee geven ze een voorbeeld af voor toekomstige jongeren en is er tegelijkertijd meer te doen voor de inwoners. Daarnaast verwijzen zij door naar andere initiatieven zoals Jongerenwerk. Hierdoor is de verwachting dat (toekomstige) jongeren minder vaak overlast zullen veroorzaken. Er is echter niets bekend over in hoeverre bij deze doelgroep de overlast afneemt. Daarnaast organiseert de doelgroep van deze projecten zelf activiteiten voor andere jongeren. Zo is vanuit Jongeren maken de Stad in 2020

⁴ Dit betreft de Netto Contante Waarde voor 10 jaar.

⁵ Sociaal minimum van UWV en wettelijk vastgesteld minimumloon komt van Rijksoverheid.

⁶ Kosten van het re-integratietraject zijn gebaseerd op basis van een steekproef bij 30 gemeente, uitgevoerd door bureau Berenschot.

onder meer Spot On, Own the Spot, het Stadsstrand en de Generatieproeverij georganiseerd. De eerste Spot On is georganiseerd in samenwerking met jongeren vanuit Challenge Up. Dit zijn overigens niet alleen jongeren. We hebben geen aanknopingspunten kunnen vinden voor een inschatting van de mate waarin overlast afneemt dankzij de organisatie van deze activiteiten.

Criminaliteit

De (bespaarde) kosten voor criminaliteit kunnen op verschillende manieren worden berekend. Hieronder vallen kosten voor de registratie van misdrijven, de opsporing, vervolging, berechting, tenuitvoerlegging en slachtofferkosten. In een berekening van het CPB⁷ is gerekend met een variabel totaal bedrag per verdachte van een delict € 90.000 op jaarbasis.

Het is ook mogelijk om variabele kosten per delict te berekenen. Deze vallen lager uit, omdat sommige verdachte meerdere delicten plegen en niet bij elk delict is het mogelijk om een verdachte aan te wijzen. Hierbij wordt er gerekend met een gemiddelde van circa € 11.200 per misdrijf⁸. Dit bedrag bestaat uit kosten voor opsporing, dader-en slachtofferondersteuning per geregistreerd misdrijf en de uitgaven per straf of maatregel voor vervolging, berechting, tenuitvoerlegging en rechtskundige diensten.

6. Toename leefbaarheid

De initiatieven dragen op verschillende manieren bij aan de toename van de leefbaarheid in de stad. De belangrijkste factoren zijn de afname van overlast voor buurtbewoners en dat de projecten er aan bijdragen dat er meer te doen is in de stad, waardoor het leuker is om er te wonen.

Toename leefbaarheid in het algemeen

Buurtbewoners zijn blij als de leefbaarheid in de buurt toeneemt: hun woongenot neemt daardoor toe. Om een inschatting te maken van de waarde van deze toename, sluiten we aan bij een MKBA van buurtbeheerteams in Amsterdam.⁹ In deze studie wordt de waardering van de toename van leefbaarheid in de wijk bepaald aan de hand van de betalingsbereidheid voor een woning. De betalingsbereidheid voor een woning (ongeacht of dit een koop- of huurwoning is) is namelijk te zien als een som van de verwachte totale waarde die deze woning oplevert, vertaald naar één bedrag. Deze waarde wordt onder meer bepaald door hoe groot de woning is, hoe goed deze is onderhouden en in welke buurt deze woning staat.

Uit een studie naar interventies gericht op leefbaarheid in Amsterdamse buurten¹⁰ is gevonden dat wanneer de leefbaarheid voor de buurt volgens 100% van de buurtbewoners toeneemt, dat mensen bereid zijn om 2% meer te betalen om in deze omgeving te wonen. Per huishouden komt dit in Lelystad gemiddeld neer op € 300,- per jaar.¹¹ Deze baat komt ten goed aan de buurtbewoners; het gaat tenslotte om hun woongenot.

Toename leefbaarheid door minder overlast en criminaliteit

Los van algemene verandering in leefbaarheid is het ook mogelijk de leefbaarheid in een buurt direct te koppelen aan de mate van ervaren veiligheid. Zo is uit onderzoek gebleken dat een afname van de mate van onveiligheid in een buurt met 1 procentpunt ertoe leidt dat mensen bereid zijn om € 1.050 meer te betalen voor het wonen in deze wijk.

⁷ <https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB-SCP-Boek-mrt2020-De-brede-baten-van-werk.pdf>

⁸ WODC (2021) Criminaliteit en rechtshandhaving 2020.

<https://repository.wodc.nl/bitstream/handle/20.500.12832/3112/Cahier-2021-22-volledige-tekst.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

⁹ RIGO Research en Advies (2014). MKBA Buurtbeheerbedrijven. Via een MKBA naar het optimale buurtbeheerbedrijf.

¹⁰ MKBA Buurtbeheerbedrijven

¹¹ Dit is berekend aan de hand van de gemiddelde woningwaarde in Lelystad (265 duizend euro) en dit te vertalen naar een jaarlijkse waarde. Deze jaarlijkse waarde stellen we op 5,5% van de woningwaarde, conform de mkba Buurtbeheerbedrijven.

7. Plezier beleefd aan activiteiten

De activiteiten die worden georganiseerd vanuit Challenge Up, Jongeren maken de Stad en URBN Village leveren directe meerwaarde op, namelijk doordat de mensen die deelnemen aan de activiteiten hier plezier aan ontleen. Hoewel dit zeker een belangrijke baat is, zien we geen mogelijkheden om deze baat te operationaliseren.

8. Minder jongeren trekken weg

Challenge Up, Jongeren maken de Stad en URBN Village bieden een plek voor jongeren om zich te ontwikkelen en een interessant aanbod van activiteiten. Naast dat dit leidt tot een leefbare stad voor mensen die er wonen, betekent dit ook dat er minder jongeren de keuze maken de stad te verlaten.

Nu is het niet aannemelijk dat puur en alleen doordat er extra activiteiten worden georganiseerd jongeren niet meer weg zullen trekken. Wel is het aannemelijk dat de projecten bijdragen aan het beeld van Lelystad als een plaats waar ruimte is voor vernieuwende initiatieven en waar jongeren hebben ervaren dat ze daar ook een bijdrage aan kunnen leveren. Dit kan als spin-off effect hebben dat minder jongeren weg zullen trekken. Mocht het gebeuren dat er mindere jongeren weg trekken alleen door de jeugdactiviteiten dan levert dat voor Lelystad € 34.374 per jaar aan productiviteitsbaten op¹². Mochten jongeren wel weg trekken kost dat Lelystad natuurlijk wat, maar waar die jongeren heen trekken levert het dat weer op. Netto zal Nederland er als geheel niet beter of slechter van worden.

9. Trots op Lelystad / toename burgerschap

Jongeren maken de Stad en Challenge Up organiseren beiden activiteiten waardoor er meer te doen is voor jongeren in Lelystad en jongeren meer betrokken raken bij hun stad. Volgens de betrokkenen leidt dit ook tot een toename van burgerschap bij de jongeren.

Burgerschap gaat in essentie over hoe op een goede manier om te gaan met andere mensen: in het 'klein' in de relatie met anderen en in het 'groot' in de samenleving in het algemeen, zoals in de publieke ruimte, de democratie, de politiek en in relatie tot de overheid.

De Nederlandse overheid, die spreekt van 'actief burgerschap en sociale integratie' omschrijft burgerschap in de toelichting op de onderwijswetten als "de bereidheid en het vermogen deel uit te maken van een gemeenschap en daar een actieve bijdrage aan te leveren".¹³

De mate van burgerschap is te meten aan de hand van burgerschapscompetenties¹⁴. Dit zijn competenties die nodig zijn om met elkaar om te kunnen gaan en bij te dragen aan de samenleving, de democratie en gemeenschappen waarin de jongeren leven. De competenties gaan zowel in op kennis als houdingen en vaardigheden.

De baten van de toename van burgerschap zijn op basis van de bestaande literatuur niet te kwantificeren. Ook bestaat er in de literatuur discussie over de vraag of actief burgerschap leidt tot een toename van de leefbaarheid in wijken¹⁵. De verwachting is dat participatie lager zou zijn in achterstandswijken, maar uit onderzoek aan de hand van casestudies van Snel et al (2015) blijkt

¹² Zie studie van CBS over toegevoegde waarde van inwoners en regionale indelingen, waarbij het gaat om een gemiddelde voor heel Flevoland: <https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/84432NED>.

¹³ Munniksma et al. (2017). Burgerschap in het voorgezet onderwijs: Nederland in vergelijkend perspectief. Via: <https://www.iccsnederland.nl/wp-content/uploads/2020/05/Munniksma-ea-2017-ICCS-2016-Burgerschap-Nederland.pdf>

¹⁴ Munniksma et al. (2017). Burgerschap in het voorgezet onderwijs: Nederland in vergelijkend perspectief. Via: <https://www.iccsnederland.nl/wp-content/uploads/2020/05/Munniksma-ea-2017-ICCS-2016-Burgerschap-Nederland.pdf>

¹⁵ Snel, E., Hoogmoed, K., Odé, A. (2015). Actief burgerschap en leefbaarheid in twee Rotterdamse wijken. Boom Lemma uitgevers.

dat niet het geval te zijn. Zij plaatsen dan ook kanttekeningen bij de stelling van ander onderzoek dat de nadruk op actief burgerschap tot nieuwe sociale ongelijkheid zou leiden, omdat bewoners van 'betere' buurten actiever zouden zijn dan bewoners uit 'mindere' buurten.

Over Ecorys

Ecorys is een toonaangevend internationaal onderzoeks- en adviesbureau dat zich richt op de belangrijkste maatschappelijke uitdagingen. Door middel van uitmuntend, op onderzoek gebaseerd advies, helpen wij publieke en private klanten bij het maken en uitvoeren van gefundeerde beslissingen die leiden tot een betere samenleving. Wij helpen opdrachtgevers met grondige analyses, inspirerende ideeën en praktische oplossingen voor complexe markt-, beleids- en managementvraagstukken.

Onze bedrijfsgeschiedenis begon in 1929, toen een aantal Nederlandse zakenlieden van wat nu beter bekend is als de Erasmus Universiteit, het Nederlands Economisch Instituut (NEI) oprichtten. Het doel van dit gerenommeerde instituut was om een brug te slaan tussen het bedrijfsleven en de wereld van economisch onderzoek. Het NEI is in 2000 uitgegroeid tot Ecorys.

Door de jaren heen heeft Ecorys zich verspreid over de wereld met kantoren in Europa, Afrika, het Midden-Oosten en Azië. Wij werven personeel met verschillende culturele achtergronden en expertises, omdat wij ervan overtuigd zijn dat mensen met uiteenlopende eigenschappen een meerwaarde kunnen bieden voor ons bedrijf en onze klanten.

Ecorys excelleert in zeven werkgebieden:

- Economic growth;
- Social policy;
- Natural resources;
- Regions & Cities;
- Transport & Infrastructure;
- Public sector reform;
- Security & Justice.

Ecorys biedt een duidelijk aanbod aan producten en diensten:

- voorbereiding en formulering van beleid;
- programmamanagement;
- communicatie;
- capaciteitsopbouw (overheden);
- monitoring en evaluatie.

Wij hechten waarde aan onze onafhankelijkheid, onze integriteit en onze partners. Ecorys geeft om het milieu en heeft een actief maatschappelijk verantwoord ondernemingsbeleid, gericht op meerwaarde voor de samenleving en de markt. Ecorys is in het bezit van een ISO14001-certificaat dat wordt ondersteund door al onze medewerkers.

Postbus 4175
3006 AD Rotterdam
Nederland

Watermanweg 44
3067 GG Rotterdam
Nederland

T 010 453 88 00
F 010 453 07 68
E netherlands@ecorys.com
K.v.K. nr. 24316726

W www.ecorys.nl

Sound analysis, inspiring ideas